

DEBRECZENI ELLENŐR.

POLITIKAI, TARSADALMI és KÖZGAZDASÁGI LAP.
A SZABADELVŰ PÁRT KÖZLÖNYE.

Megjelen naponként, a vasárnap és péntek kivételével.

<p>SZERKESZTŐSÉGI IRODA: Rózsater, Kardos-ház, 16. sz. alatt. Ide intézendő a lap szellemi részét illető minden közlemény. Kéziratok levelek vissza nem adtnak. Bérmentelen levelek csak ismert kezektől fogadtnak el.</p>	<p>ELŐFIZETÉSI ÁR: Helyben házhoz hordva vagy vidékre postán küldve: Egész évre 10 frt. — Félévre 5 frt. — Negyedévre 2 frt 50 kr. — Egy óra 1 frt. HIRDETÉSI DÍJ: Ot-hasáboz postaió egyeztetésért 5 kr. — Bélyegző minden hirdetésért külön 50 kr. — Nyilatkozó hasáboz postaióért 20 kr.</p>	<p>KIADÓ-IVATAL: Kutasi Imre könyvnyomdája, Főpiacz, Sz. Nagy Károly-ház. Ide küldendő a lap anyagi részét illető minden közlemény ugyanint az előfizetési pénzek, a kiadás körül panaszok és ahirdetésnyek.</p>
---	---	---

Megint hecz!

(—Z.—) Csinálja az ellenzéki sajtó a diszes munkát, hanem azért csunya munka, ámde az emberek azt gondolják, hogy politikában mindent megengedhetnek maguknak s hogy a tisztességre nem kell lenni semmi tekintettel. A közönség egyik része nyí is csak azt nézi, hogy melyik cikik van ellenzéki szellemben írva, az aztán lehet akárminő. — Mi kormánypárti hírlapírók ebben a tekintetben nagyobb feyeglemnek örvendhetünk, mert a mi közönségünk nagyon megkívánja a tisztességet s csak addig tart velünk, míg azt látja, hogy az igaz uton járunk s ez mindenesetre erkölcsi presszió arra, hogy az ember vigyázzon arra, a mit ír; az ellenzéki sajtó ellenben, mint az elkényeztetett gyermek, kénye kedvére van hagyva, sőt egy némely művelt honfi még örül neki, ha káromkodik, szósztátyakodásaira nézve pedig elégedetten mondja: lám e hogy milyen elmés! És így nem csoda, ha az ellenzéki sajtó oly dolgokat enged meg magának, melyekért a komoly és részrehajlatlan tanár majd ellátná egy kis abrakkal, de nem előfizetéssel.

Itt vannak például a dalmáciai dolgok. Ezeket egyre bizgatta a mi hazafias ellenzékünk és serkentette a kormányt, hogy miért olyan elnéző, miért nem használja föl befolyását arra, hogy a hadügyminiszterium kellő hatalommal lépjen föl a rakonczátlankodók ellen. Ezen felszólalás különben helyes volt, magam is úgy gondolkoztam, de egyáltalán azt is tudtam, hogy a hadügyminiszterium alaposabban van informálva, mint a sajtó s tudni fogja, hogy mit és mikor tegyen. Hanem én még mást is tudtam! Nagyon ismerem már ezeket az ellenzéki czimborákat s a mint a szájokat felnyitják, tudom, hogy mit akarnak mondani és hogy miért mondják. Es az a nagy bizgatás, hogy kormányunk a dalmát nyugtalanítók ellen a hadügyért erélyesebb lépésekre bizgassa, — hát hogy az a nagy bizgatás miért van? sajnos, de előre tudtam azt is. Mondom pedig hogy «sajnos» azért, mert ezek a tapasztalások napról napra jobban meggyőznek arról: hogy vaj-

mi kevés ellenzékünkben a hazafiság. — Mert ha én szóról szóra, előre megtudom mondani, hogy az ellenzéki sajtó ezt vagy azt a dolgot miért teszi s feltevéssem a leggyakrabban igazolva lesz? abból az következik, hogy emberemet jól ismerem, és ha abban az emberben, kit jól ismerem, minél kevesebb hazafias, de minél több pártos törekvést és áskálódást látok: az bizony sajnos dolog!

Megmondtam tehát előre, hogy az ellenzéki sajtó a dalmát zavargók elleni erélyes fellépést miért sürgeti? — Azért, hogy a dologból heczet csinálhasson. A mig tehát heczet nem csinálhatott, addig a rossz vért csinálta az intező körök erélytelenségére és gyámoltalanságára mutogatván, most pedig, mert az intező körök erélyes lépéseket jeleznek, most megindítja a heczet. Ebből tűnik ki tehát, hogy serkentése nem volt egyéb, mint heczesinálási vagy pártoskodási szempontból: tehát minden más, csak nem hazafiság!

Mig a hadügyi kormányzat csak csendőroket küldött, addig az volt a baj, hogy miért nem küld katonaságot? Most katonaságot küld, hát most aztán megüthetik a nagy dobót a «dalmáciai lázadásról», mely lime oly mérvet kezd ölteni, hogy seregünk mozgósítását vonja maga után. Ebből aztán kikerülnek a lázasnál lázasabb kombinációk, mind arra szánva persze, hogy a Tiszá-kormány rettenetességét bebizonyítsák, melynek különben Dalmácia-hoz épen annyit köze vala, mint a bécsi kormányknak Erdélyhez.

Az «Egyetértés» is előveszi dugaszban tartott réppontjait, mely csak alkalomra várakozott és kijelenti: hogy ő a dalmáciai költségekhez nem járul! A mi igen helyes megjegyzés és mindenesetre meggondolandó és megvitandó, hogy ezen kiadások közös kiadásokat képeznek-e? — de mert annyira messze vannak még, hogy a sor majd talán csak egy év múlva kerül rájuk, rettentelenen magukon hordják a kötekedés színezetét és hajuknál fogva lettek előírta.

Es ilyen kötekedési viselkedésből történik az az egész fellépés, melylyel az ellenzéki sajtó a kormány ellen támad és

bebizonyítani igyekszik, hogy «heczelés»-nél egyéb hivatást nem ismer.

— **Angyelios German** bécsi püspök és a szerb patriarchatus ideiglenes vezetője, a napokban szerb patriarchává fog kinevezetici. Cseh Ede udvari tanácsos királyi biztos Budapestre utazott, hogy a legközelebb megejtett patriarcha-választásra vonatkozó legfelsőbb leiratot személyesen átvegye

— **A közös hadügyminiszter** Bylandt-Rheidt gróf lemondásának híre kering pár nap óta. — Az «Egyetértés» egy bécsi sürgönye azonban e híreket megczafolja.

Becsületsértés és rágalom.

A helyes jogi fogalomalkotás, a helyes minősítés és különösen az egyesek érdekei szempontjából, nevezetesen azért, hogy az illető panaszokdók az ellenök elkövetett rágalmozó vagy becsületsértés esetén kellően tájékozhatssák magukat az iránt, hogy melyik a büntetőtörvénykönyvben kiszabott igazságos megtorlást kívánják és kívánhassák fogantatva vétetni bántalmazójuk ellen, a tapasztalt helytelen magyarázattal és minősítéssel szemben nem lesz felesleges a rágalmozás és becsületsértés fogalmának a b. könyv 258. és 261. szakaszai alapján való kifejtése.

Ha valaki mást gazembernek, hunczutnak, jellemtelennek nevez; ha mást arczul csap vagy arczul köp, ha valaki másról azt állítja, hogy ezen ember ekkor és ekkor ezt vagy azt lopott, ezt vagy azt csalta meg, vagy váltót hamisított; ha valaki azt beszél másoknak, hogy ezen asszony vagy leány ilyen és ilyen a női erény tisztaságával össze nem férő cselekményt követett el, a más urat elszerezte; vagy hogy ezen fiatal ember a lovagias elégtételadás elől megszókött, vagy hogy ezen ember becsületesen hivatkozással tett ígértet meg nem tartotta; vagy hogy ezen embert minden éjjel részegen lökik ki a korcsmából stb. stb. és még sok elszámlálhatlan esetek első tekintetre különösen a laicusoknál a rágalmozás és becsületsértés fogalmának egy chaoszt képezhetik, pedig a b. könyv ide vonatkozó szakaszainak helyes felfogása után bárki is egyetlen vonallal külön választhatja s a két fogalom körébe helyesen csoportosíthatja őket.

Ugyanis: a b. könyv 258. szakaszából merített fogalom szerint (a hosszadalmasság kerülése szempontjából mellőzve) a szöveg teljes idézését s csak a szöveget tartván szem előtt) rágalmozást az követ el, ki másról olyan tényt állít, mely valóság esetén vagy

bűnvádi eljárást vonna maga után a rágalmozott ellen, vagy pedig közmegevetésnek tenné ki őt.

Becsületsértést pedig a büntetőtörvénykönyv 261-ik szakasza szerint az követ el, ki más ellen meggyalázó kifejezést használ, vagy meggyalázó cselekményt követ el.

Minden más értelmezést kizárólag világos tehát, hogy a rágalmozás tényálladékát mindig valamely fentebb említett minőségű ténynek, cselekedetnek elkövetését állító beszéd, hogy ne mondjam, vádolásképen; például: a felhozott esetek közül, ha valaki másról azt állítja, hogy valamit ellopott, valakit megalált, váltót hamisított, hogy éjjelenként részegen dobják ki a korcsmából, vagy hogy ezen leány a női erény tisztaságával össze nem férő cselekményt követett el; a becsületsértés tárgyi tényálladékát pedig mindig csak bizonyos meggyalázó kifejezés (szó) vagy meggyalázó cselekmény elkövetése képezi; például az elsorolt esetek közül: ha valaki mást arczul üt, arczul köp, vagy gazembernek, hunczutnak, jellemtelennek nevez.

Ezen a törvény szavaiból határozottan kivethető megkülönböztetést tartva szem előtt, a leglaikusabb ember is azonnal tisztában lehet a fent felsorolt vagy azoknál még sokkal zavarosabbaknak látszó esetekben a helyes minősítés, illetőleg aziránt, hogy szükség esetén a törvény melyik szakaszára állva, követeljen igazságszolgáltatást.

Miután a rágalmozás és becsületsértés esetei napi rendben vannak s mégis illetékes helyen több előfordult esetekben, a két fogalom közti különbség úgy magyaráztatott meg, hogy rágalmat csak az követ el, ki másról olyan tényt állít, mely valóság esetén a rágalmozott ellen bűnvádi eljárásnak képezne alapját, — pedig a törvény szövegéből következtetve, rágalmozás lesz az elmondott tény akkor is, ha bűnvádi eljárás nélkül, közmegevetésnek tenné ki a rágalmozottat: e ferde iránytal szemben tehát, jó ezt tudni az egyes panaszokdók-nak, már csak azért is, mert a törvény mig az egyszerű rágalmozást is fogházzal bünteti a pénzbürságon felül, a becsületsértésnél megelégszik az utóbbival is.

Balogh Zs. ügyvéd.

A dalmáciai lázadás.

Sutorinában összejöttök volt a csapatok s egy ötven főnyi hercegovinai banda között. Rövid küzdelem után a banda négy emberének elvesztésével visszavonult. A katonák közül egy sem sebesült meg.

A „Debreczeni Ellenőr“ tárczája.

Elster balgasága.

Angol regény.
Írta: Mrs. Wood Henry.
Fordította: T. M.-né.
ELSŐ KÖTET.
(Folytatás.)

Szemeiből igen, de lelkéből nem szárithatták fel Gum asszony könyeit. Majdnem két év mult el azon borzasztó esemény óta s ha nem is jagajátot már hangosan, mint azt eleinte tette, de igen kétségbeesett és egyáltalában nem kívánatos lelki állapotba esett; egy felénk, babonás és ingerlékeny nő volt ő most, ki mindentől összerezkent.

III. FEJEZET.

Ashton Anna.

Gum Jabez tehát hosszan, véknyan és árnyékszerűen, épen egy pillanattal később lépett ki házából azon szép reggelen, ugy hogy a fiatal Elster nem láthatá. Megkerülé házat s egy kis fészertől, mely házán tul volt, egy nagy kerti ollót hozott ki. Ő maga tartá kertjét rendben és senkinek sem volt szebb gyümölcse, mint Gumnak. Hartledon büszke lehetett volna rá és dr. Ashton igen szivesen fogadott olykor-olykor egy kosárral belőle.

Azon öltözetben, melyet az érdemes Gum jelenleg viselt, — sötét nadrág és egy rövid szuk hozzá álló kabát, a mit ő rendszerint egész nyakig begombolva viselt, minden idegen, ki véletlenül arra ment, kétségkívül egy mozgó gyertyatartónak gondolta volna. E reggelen azzal foglalkozott, hogy kiváló és ritka

gyümölcsű fákat a kerítéshez erősített, mely a kert ez oldalán nyult végig, — boldogabb idejében ő maga állítá azt fel, — és aztán nének zöld, befőtthez szükséges diót szedett. Mindazok, kik arra mentek, jó reggelt kívántak neki, de Gum csak ritkán fordítá arra fejét, hogy azokra feleljen. Gum az utóbbi években igen szótalan lett.

Az idő ezalatt előre haladt. Az óra egy negyedét ütött hét után. Erre Gum rögtön elhagyta dolgát, s az ajtóba lépett és megtámasztá hátát a falu felé nézett. Ez ajtó nem közönséges kerítéshez használt ajtó volt, hanem igen szép vas rácsos. Kívül belül a Gum házán előkelőséget mutatott. Látszólag valakire várt és pedig nem a legjobb hangulatban, valóban nem is soká várakozott, midőn egy leány futva jött az uton s az ajtót Gummal együtt felfökte. Öltözete kek karton ruha, egy régi rongyos schawl és hasonló szalmakalapból állt, a leánynak vad és mogorva kinézése volt s haja a sebes futásban hátra omlott.

Gum vállainál fogva megfordítá a leányt, ugy hogy az épen a torony órára nézhetett s azt kérde: — Nem látod, mily késő van Jones Betta?

Ha a keresztlevél is oly látható volna, mint az óra, kitünne, hogy Jones Betta kisasszony csak tizenöt éves, de emberismeret és konokságra nézve sokkal idősebb éveinél.

— Epen egynegyed nyolczra, felelt amaz mindkét kezét szemé elé tartva, a nap háta mögött volt.

— Es mi okból jön egy negyednyolczra? Neked hét órákor kell itenni, s ha az időt meg nem tartod, az esetben asszonyod más leány után fog nézni!

— Miért nem tart itt asszonyom este, hogy munkám elvégeztem viszonzá a leány, „Ō hat órákor elküld engem alighogy a theás edényt lemostam, de sokszor azt sem várja. Az viá-

gos, hogy anyni dolgot egy reggel nem végezhetek el.

— Igen, ha reudes időben jönnél,“ felelt Gum, ismét diófájához fordulva „Miért nem jössz előbb?“

— Ma elaludtam az időt. Atyám soha sem költ fel mikor meg. Azt hiszem tegnap ismét egy kortyval többet ivott mert anyám derekasan perelt vele.“

E szavak után tovább folytató utját a kavicsos uton, s két oldalt ruhájával ledönté a virágokat. Jones volt kivel a pálya udvarba ösmérkedtünk meg; mostoha anyja (mert edes anyja meghalt) Gum apa anyja unokanője A Calneiek szemében e leány egy eltévedt bárány volt, ki voltaképen senkihez sem tartozott. Atyja elhanyagolta elvileg s anyja mar két izben utasít ki. Midőn Gumné egy agg két hóval előbb cselédejét változtattá rá hagyta magát beszélni, hogy e leányt meg kísértse Gum Jabez csak akkor értesült e dologról midőn már el volt fogadva, s nagyon rosztala e dolgot. Nem is lehetett senki a leány munkájával megelégedve; az hanyag, rest és nagyon morgogó volt; mostohája elégedetlen volt hogy nem vették egészen a házhoz. Gum naponkint, neje alkalmilag fenyegetőztek, hogy elküldték. Mindössze az mult év óta nem tartották meg éjjelre is cselédjöket, oly dolog, melyről a helységbe sokat pletykáltak. Jövedelmük igen szép volt. Willy nem volt, hogy őket megrövidítse, és sok volt náluk a munka. Daczára mindezeknek Gum asszonynak így tett. Gum meg volt vele elégedve s így másnak nem volt beleszólasa.

Gum Jabez nyolcz óráig folytató munkáját, s igen csudálkozott, hogy a reggeléhez még nem bízták és elhatározá hogy Rebelát elküldé Be ment tehát maga a házba s benézett a kislakszobába, a szobában ugyan senkisen volt, de már a reggeli az asztalon állt.

A konyha a hátulsó részen volt. Gum végig ment a folyosón mely a hátsó ajtóig nyult. A folyosó másik oldalán volt a nappalszoba, azon tul egy kis szoba mely Jabez dolgozó szobája volt, nehéz nagy könyveit is itt tartá.

— Hol van nóm? — kérde a leánytól ki kenyeret pirított.

— Még nincs lent! — volt a rövid felelet.

— Még nincs lent! — ismételé Jabez meglepetve, mert neje rendszeren már hét órákor lent szokott lenni. „Az ajtó ismét nyitva van Bella, hányszor mondjam még hogy ezt nem szeretem!“

— En nem felek tőle, — viszonzá Bella, s a kenyeret, melyet megégette kessel kezdé kaparni. — Ō nem harap meg engem.

— De tudod mily felénk urnód, — mondá az egyházi, oly hangon melyen a fokozódó ingerültség volt felismerhető. — Hogy lehessen oly semmirevaló leány?

E szavakkal becsapá az ajtót — mely a konyhából a kertbe vezetett — és bezárta. Aztán meg mosá keszt, s nejehez ment fel, kit az ijedségtől kövé merevide talált és egy kicsi asszonyka volt, komoly arczszínnel és semmit mondó vonásokkal, — épen olyan mint Willy arca — haja melyet befonva főkötője alá szorított világos szalmaszínű volt.

— Nem tettem róla Gum, — kezdé mialatt a tükör előtt állva fekete Alpacza ruháját, reszkető ujakkal gombolgatta. Tudom hogy el mult nyolcz óra, — de ma reggel ugy megijedtem mint még soha, nem tudtam felöltözni. Borzasztó almom volt.

— Átkozot almák! — kiálta Gum, mert igen éhes volt.

— Ō Gum! Ne átkozd őket! reggeli-alom oly jóslatteljes nem szabad feletted gunyolódni. Pike fordult benne elő s te tudod, —

Szilveszter napján csatározás volt Trebinje és Castelnuovo között, mely a krusevicei helyőrség és 60 hercegovinai rabló között folyt, kik ismét marhákat akartak rabolni. Egy órai tüzelés után a rablók közül 14 esett el; a többi a Vutisus hegység irányában Krivosziába vagy Montenegróba vonult vissza. A csapatoknak nem volt vesztesége. Gaczo mellett november óta csend uralkodik.

A Károly Lajos főherceg nevét viselő 3. számú gyalogezred hadilábba várja a parancsot, hogy Dalmatországba induljon. Azon csapatok fölötti parancsnokságot, melyek megazaporitva délkeleti Hercegovinában és esetleg Krivoszie ellen fogják működni, Jovanovic altábornagy veszi át. A Hercegovinában és Krivosziában a harcok végezték és elégedetlenség száma hír szerint alig 500 emberből áll.

Szentkirályi Mór. 1809—1882.

Egy kiváló érdemeket szerzett nagy férfit veszítettünk el ismét. Szentkirályi Mór alkotmányos életünk kitünő alakja elhunyt. A hír országszerte nagy részvétet kelt, s fájdalommal kísérjük örök nyugalomra hazánk e nagy fiát.

Szentkirályi Mór 1809. március 2-án született; atyja László hétszemélyű volt. Tanulását Pesten kezdte, s az egyetemen 1829-ben tette le a jogtudori vizsgákat. Ez alkalommal irt értekezése „A magyar asszony jussairól”, nyomtatásban is megjelent. Tanulmányainak befejezése után külföldre utazott, s hosszabb ideig tartózkodott a német egyetemeken. Hazatérte után Pestmegyében vállalt hivatalt, s előbb főjegyző, később alispán lett. Nem mindennapi tehetségeinek már ekkor annyi jelet adta, hogy 1838-ban Pestmegye országgyűlési követévé választotta s mint ilyen egész 1848-ig a szónoki és törvényhozői nevezetességek sorában láttuk őt. Mindjárt kezdetben a szólás szabadsági sérelem tárgyalásakor e nevezetes kérdés egyik előharcosa lón.

Alig volt követ, ki több és általánosabb készultséggel lépett volna fel a törvényhozői pályára, ki az elvek fejtegetésében, az előkészítő elméletek vitáiban használatosabb lett volna. Szabatosan tudta formulázni a törvényjavaslatokat és határozatokat, s mint jegyző kitünő volt. Kedvenc tárgyaul választá a szabad királyi városok rendezését és szavazati jogát. Ebben látta kezdetét az átalakulásnak, úgy tekinté azt, mint első lépést az érdekegyes felé, melyet megtevé, a népet lassankint bevezetheti az alkotmány sánczaiba. E tárgyra igen sok időt szentelt, s szeretettel sőt szenvedélyvel küzdött a kérdés nehezégeivel. De mint író is figyelmet ébresztett; a többek között 1841- és 42-ben a „Pesti Hírlap”-ban az „O s i s e g” fontos kérdéséről irt cikkeket, s 1843-iki országgyűlési követjelentését is kinyomatta.

Mint szónok sohasem engedte magát elragadtatni, s a keresett fényes mondások helyett a szaraz igazsággal igyekezett hatni. Nem ragadott el, de meggyőzőtt.

Erdősen centralista volt, s főleg a megyeiket illetőleg táplált meggyőződéséből származtak egyenetlenségei Kossuthal, pestmegyei követársával, úgy hogy már néhány hettel fentebb idézett beszéde után bár nem csekély lelki küzdelem után lemondott s Pozsony és az országgyűlést elhagyta. — Ellenében érezte magát a naponként nagyobb tulnyomásra emelkedett eszmekkel. — Ő, a megfontolható vitás embere, nem osztotta a felszínre került politika vérmes reményeit. Később táborba szállott ugyan az alvidéken, mint kormánybiztos, de innen csakhamar

— Ha te oly éhes volnál mint én, nem sokat törődneél Pikel.

— A miut hiszem lord Hartledonnal volt dolga Nem tudom mi de az állom borzasztó volt Hartledon meg volt halva vagy legalább közel volt hozzá, hogy ő ölte meg vagy nem? nem tudom; de véghetetlen felelem fogott el midőn halva láttam. Egy hang ezt kiáltá: Ne engedjétek Calneba jönni! — s ijedségemben felebredtem. Mar nem emlékszem hogy Pikenek mi köze volt almossal, — folytató tovább, — de ezt tudom hogy előjött benne. — Talán megölte lord Hartledont? — kérdé gunyosan férje.

— Nem azt nem tette arról bizonyos vagyok; legalább almomban nem. Te csak megértes engem? Pike nem látszott rosszat tenni. Baj egyedül csak Hartledon Lordot érte de nem Pike által. Hogy ki tette nem láthattam; de Pike bizonyos nem —

— Gum csudálattal és gunyos részvétellel nézet nejeára, nem tudta megfogni mire valók az ily bolondos nők.

— Azt hittem hogy ki fogytál már almáidból legalább volt benne elég módod. Hogy mikép mondhatja valaki ha nem eszelés hogy álma oly felelemben ejt miszerint nem képes felkelni és kötelességét végezni megfoghatatlan előttem. En nehéz tárgyakat kötnék lábam és kezemre hogy ne reszkessen úgy mint a tied.

— De Gum, te nem hagysz engem kibeszélni. Ijedve ébredék fel mondam.

— Miért ijedten — mondá Gum sokkal boszusabban semhogy kibeszélni engedje. „Honnet jött az ijedség? Min alapszik? én meg nem foghatom.

En sem az bizonyos, viszonzá Gum asz-

viszartért, s 1848. vége már teljes visszavonultsága talála.

A szabadságharc után az absolutismus első veiben az orvosi tudományok tanulásaiba kereset szórakozást a negyven évet már meghaladott férfit. Tehetségei itt is kitüntek.

A haza viszonyainak jobbrafordulása őt is kicsalta visszavonultságból, bár vonakodva tette. 1861-ben párszor beszélt a megyegyűlésen, 1865-ben pedig a pesti jászvárosi kerület választotta meg képviselőjeül. Beszélt többször, mint a Deak-párt híve, s bár hangja elgyengült, a ház mindig figyelemmel hallgatta, mert a régi el csillogott beszédeiben. Utolsó nagyobb beszéde az volt, melyet a felirati javaslatról mondott 1866. febr. 17-én.

A reá következő évben Pest városa polgármesterévé választotta a népszerű férfit, ki mindig élelken érdeklődött a városi ügyei iránt. E bizalmat jutalmul tekintette 1848 előtt tanúsított magatartásáért, midőn annyi hével küzdött a szabad királyi városok alárendelt helyzetének javítása és képviselői jogoknak megszerzése mellett. De ez az állás, mint a következő megmutatta, nem az ő izgekony természetének való volt, s nemsokára le is mondott a polgármesteri állásról. Azóta ismét visszavonult élt a fővárosban, s csak a választási mozgalmakban vett olykor részt.

E visszavonultságában az irodalommal való foglalkozásban keresett szórakozást. Lefordította Mackenzie Wallace nagy munkáját: „Russia, az orosz birodalom ismertése” című, két kötetben. Továbbá a „Budapesti Szemle” 1878. évi utolsó füzetében hosszabb tanulmányt irt „Elszáz, Magyarország és Bosznia” címmel. Ebben adott kifejezést nézeteinek és aggodalmainak a napi kérdésekről, Bosznia megszállásáról.

Az kétségtehen, hogy alkotmányos és párlamenti küzdelmeinek történetében Szentkirályi Mór emlékezete maradó lesz.

A reactió Németországban.

A tegnapi összes hírlapok a köv tkező sensatiós sürgőnyt hozták Berlinből.

A „Reichsanzeiger” közzéteszi a császárnak a jan. 4-ről kelt, az államminiszteriumhoz intézett és Bismarck herceg által ellenjegyzett rendeletét, mely így hangzik:

„A királynak azon joga, hogy saját belátása szerint vezesse Poroszország kormányát és politikáját, korlátolva van ugyan az alkotmány által, de nincs megszüntetve. A király országglási actiának egyik miniszter ellenjegyzésével kell elátva lenniök, és miként az az alkotmány életbeléptetése előtt is történt, a miniszterek által képviselendők, amde azért mégis a király országglási actiái maradnak, a kinek határozatából eredtek és a ki általuk, alkotmányos uton fejezi ki véleményét és akaratát. Ennek fogva helytelen és a király alkotmányos jogainak elhomályosítását idézi elő az, ha ezen jogoknak gyakorlása akként adatik elő, mintha az a felelős miniszterek és nem maga a király által történnék. Poroszország alkotmánya ezen ország monarchicus hagyományainak kifejezése, melyeknek fejlődése a királynak nemzetével való éleltes viszonyain nyugszik. Ezeket a viszonyokat nem lehet átruházni a király által kinevezett miniszterekre, mert azok magához a király személyéhez fűződnek; fentartásuk és ápolásuk állami szüksegesség Poroszországra nézve:

Ennek fogva akaratom az hogy úgy Poroszországban, mint a birodalom törvényhozői testületeiben kétség ne forogjon fönn a felett, hogy En és utóaim alkotmányos joggal bírnak kormányom politikájának személyes vezetésére és hogy mindenkor tiltakozzanak azon felfogás ellen, mintha a király személyének az alkotmány 43-ik cikke által kimondott és Poroszországban minden időben fennállott sért-

szony. „de tudom hogy úgy volt. Midőn felebredtem még mindig e szavak hangzottak füleimbe. Ne engedjétek őt Calneba jönni! és aggódom hogy lord Hartledon megérkezhetnek ágyamba felültem. Ily állapotban csak félig vagyunk ébren, a mint tudod. A függőnyt félre vontam s kinéztem nem gondolva többé semmire. Gum ha valaha felelmemben földre süjdeni véltem, most volt az. Csak egyetlen egy embert láttam az uton, egy előkelő urat, és az lord Hartledon volt.

— Oh! — kiáltá Gum meg letpete aztán egy kis szünet mulva hozzá téve.

— Epen az egyházboltozatából kilépve, neked egy reggeli látogatást adandó!

— Egy házboltozatból! Gum, — én a fiatal Lordot értem.

Gum kissé összeresztent. A mostani Lord mióta az örökség fa szólt még nem volt Calneba és a lakosság úgy meg szokta őt Lord Elsternek nevezni, hogy Gum az egész idő alatt azt hitte, neje az megboldogult grófról beszél. — Epen azon a ponton állt hol az ut. elhajlik, és Hartledonba ment.

En majd a földre estem Gum. Azonban a másik perczben már eltűnt, én szememet dörzsöltem, kezemet feleltem, hogy meggyőződjem valóságai nem álmodomé.

— Es nem egy lelket látsz. — volt a gunyos felelet.

Az nem volt lélek Gum! hanem lord Hartledon maga.

— Balság! Te még most sem ébredtél egészen fel, szép almáidból s az az oka hogy mindent máskép láttál. Oly kevés volt a fiatal Lord mint én.

— En soha nem látok lelket, s nem is hiszek bennök. En azt mondom neked, hogy Hartledon Lord volt. És ha őt Calneba szerencsétlenség nem éri, akkor soha se hidj nekem többé.

hetetlensége, vagy a felelős ellenjegyzés szükségessége megfosztották volna országglási actioimat az önálló királyi elhatározás jellegétől. Minisztereim feladata, hogy kétkedés s elhomályosítás ellen képviseljek és megóvjak alkotmányos jogaimat. Hasonló eljárást várok az összes hivatalnokoktól. Távol fekszik tőlem, hogy a választások szabadságát korlátozzam; azonban azon tisztviselőkre nézve, a kik országglási actiáim végrehajtásával megbízták, szolgálattól tehát a feyelmi törvény alapján felmenthető, ezen a szolgálati eskü folytán reájuk sulyosodó kötelezettség kiterjed kormányomnak a választások alkalmával követendő politika képviselőit is. E kötelezettség hü teljesítését köszönettel fogom fogadni — és eivárom az összes tisztviselőktől, hogy a választások alkalmával tartózkodni fognak kormányom ellenintézet bármily izgatástól.”

Fölvívás.

Az osztrák-magyar fatenyésztők, fakereskedők és faiparosok egylete a triesti 1882-ik évi osztrák magyar ipar- és földmívelési kiállításra a fatenyésztés terményeiből egy általános-kiállítást eszközöl mellyeni részvétellel felhívást intéz.

Az osztrák-magyar fatenyésztők, fakereskedők és faiparosok egylete az ez évi december 28-án tartott vezet-gyűlésben egyhangúlag azon végzést hozta, miszerint az osztrák-magyar ipar- és földmívelési kiállításra Triestben (1882-ik évi Augustus 1-jétől November 15-ig) a fatenyésztés, valamint a faipar terményei egy általános, az egész osztrák-magyar államra kiterjedő kiállításban előtűntessenek, hasonlóan, mint a párisi 1878-iki kiállításnál s azon czélból, hogy egyfelől az egyes kiállításra csekélyebb költség esvén, nagyobb számmal vehessenek részt, másfelől pedig, hogy egy, az osztrák-magyar erdőtulajdon- és a nevezett üzletágak fontosságának megfelelő, rendszeresen összeállított öszkek éressék el.

Az egylet az ezen általános kiállítási részvétellel azon kérelemmel hívja föl uraságot, miszerint ebbeli bejelentését a kiállítandó tárgyakkal, nem különben az igényelt helyiséggel együtt (1 Falkiterjedés: mélység, magasság és hosszúság meghatározásán méterben; 2. a szabadon álló tárgyaknál az alap-kiterjedés □ méterben szabadon meg) tekintettel az előirt határidőre legkésőbb 1882. január 15-ig az egylet irodájába Bécsben, I., Eschenbachgasse 11 sziveskedjek beküldeni.

Az egylet nemcsak a végrehajtó-bizottságnál eszközölni ki a helyi illeték és az illető vasutvonalakon a kiállítási tárgyakért járuló szállítási díj lényeges leszállítását, hanem az általános kiállítás egyszerűsége mellett a részvényesek érdeket minden tekintetben védeni is fogja; így végzendő az egylet p. o. a csomagok fölbontását, a tárgyak kipakolását és föllállítását, továbbá a kiállítók kereskedelmi helyettesítését.

A mérsékelt helyiségi és szállítási járulékok elnyerésérti lépések eredménye, valamint a kiállítandó tárgyak elküldését tárgyzó föltételek az általános kiállítás részvényeseivel egy későbbi körlevében fognak közölni.

Minthogy az egylet óhaja oda irányul, az általános kiállítás minél nagyobb mérvben tanulmányosan tüntetni fel, ugyanazért fölkérteit uraságot, a kész gyártmányokon kívül a nyers anyagokat, valamint a kiállítási tárgyak különböző állapotú készleletét is kiállítani, jöllehet, ez óhaj nem teljesítése semmire sem vonja maga után a kiállításra föl nem vételt, daczára, hogy az egylet e joggal bír. Nagyon kívánatos volna továbbá az üzlet kiterjedését statisztikai adatokkal, leginkább graphicai előadásban kimutatni. Továbbá min-

— Most már elég! kiáltá parancsolólag az egyházi, mivel jól tudta, hogy ha egyszer neje bele jön az almákba és nehéz őt abból kiverni „Megtaláltatott-e a hátulsó ajtó kulcsa a konyhában.

— Nem is fog Gum, — én azt hiszem és mindíg is azt hittem, hogy Becca valahol elejtette.

En meg azt hiszem hogy ő azt saját használatjára tette félre. — felelt Gum sokat jelentő kézmozdulattal. „Epen rajta kaptam ismét hogy az ajtó egészen nyitva állt. Ő ösmeretséget akar Pikel kezdeni.”

— Gum!

— Gum ide Gum oda de úgy. Mindenesetre jobb volna lemenni s utána nézni, mint itt fent álmodni. Nagyon szép volna egy napon őt lába elé tett fejjel a konyhapurgatoriumba sülve találni és minden ezüst kanalunkat ellopva, mint az többnyire történni szokott, ha ilyen naplopók jönnek a házhoz.

Mialatt e szavakat mondá lement a lépcsőn, s az utolsó szókat oly hangosan mondotta hogy Becca hasznolt huzhasson belőle. Es hogy a gondolkodó olvasót tév utra ne vigyük megjegyezzük, hogy Gum konyhájában a purgatorium a tüzhely alatt levő két lányi nagy nyílásból áll, mely egy rostélyal volt a tüzelő helytől elválasztva, ily nyílások egyes angol helyiségekbe régi tüzhelyeknél most is találhatunk és „purgatoriumnak” nevezetnek, az apaszén felfogására szolgál, mely ismét a tüzre öntetik.

Gum asszony készen volt s épen férjét akarta követni, midőn annak gyanuját, hogy Betta alkalomra vár leirhatatlan szomszédjokkal megösmernedni — halva, megdermedve megállt. Úgy látszott, hogy soha sem láthatja azon egyént, hogy ne reszkessen és felelmet soha nem tudja leküzdeni.

Egy sötét ősi este látta Peket először.

den tárgyon legyen az érték, még pedig a készítés helyeni érték és az egy bizonyos kiterjedésű időbeni általános elkészítési mennyiség kitéve. Az egyéb tudnivaló részletek felsorolása az elérendő czélnak csak előnyul szolgálhat. A kiállítandó tárgyaknál, nevezetesen azok pályázati képessége és kiviteli lehetősége jön tekintetbe, minthogy a triesti kiállítás nemcsak a honi készítmény jelenlegi állásának képét van hivatva előtűtteni, hanem a belföldi készítmény kivételét is szíven hordja.

Továbbá szigoruan fog vétetni, miszerint a kiállítandó tárgyak belföldi készítmények legyenek.

Az általános kiállítás a következő tárgyakból fog állani: erdei magvak, parafahejak cserzőanyagok (hejak, Sumach-levelek gubacs, Vallanoea stb.), nyersszurok, építő és szerzőanyagok, a fa feldolgozás nyers terményei, mint gerendák, deszkák, zsindelyek, evazó lapátok, dongák gyufafácskák, szögek, fa-köszörülési anyagok, cellulose stb. nyers faanyagok, építő-asztalosai munkák, parquettek, zsalugáter, kosár-fonás, faragott anyagok, a fanevelés és erdő-oltalom előkészületeiből stb.

Az erdészet szolgálatában munkaműveletek és előkészületek (terjedelem szerint eredetben, vagy mintákban és rajzokban), az erdészeti termények előmozdítása és földolgozására vonatkozó előkészületek, az erdészeti mérnökös tárgyra vonatkozó tervek és minták, készületek, az erdészet előmozdítására vonatkozó gyűjtemények és czáfolatok, az erdészetet tanító tárgyakból.

Továbbá a faipar minden egyéb terményeiből illetőleg gyártmányokból, kivéve a mindennemű szekeret, gyantagyártmányokat, peccé viaszt, gyufaárakat, a lakás-bereendezési tárgyakat, a kiskereskedő-ipar terményeit, minők: a botok, ostorok, legyeköz stb.

Bécs, 1881. december 29.

Goetz Károly távollevő elnökért:
Exner W. F. m. p.
első alelnök.

Garstle Miksa m. p. Dr. Wich m. p.
másod alelnök. jegyző.

A bejelentő bizottságért:
Piliwa Ernő m. p.
titkár.

Napi hírek.

— Tisztelettel kérjük t. előfizetőinket, előfizetéseik mielőbbi szives megújítására, hogy a lap szétküldeésben fönyokadás ne történjék s fölösleges példányokat ne nyomassunk.

— Sajtóbírósi esküdtek, kisorsolva a f. év I-ső negyedére: Nagy András, főiskolai pénzt. ellenőr pf. 1009. Zicherman Herman lap-tulajdonos piacz 1750. Dr. Dusóczky Pál orvostudor csapó-u. 332. Bekési Gyula gym. igazgató hatvan-u. 1382. Torday Gábor ügyv. p. 1816. Szell János kir. illetékkiszab. hiv. főnök hatvan-u. 1606. Szarka Bertalan háztulajdonos péterfia-u. 888. Malatinszky Ferenc szürszabó, csapó-u. 356. Fodor József építész, csapó-u. 304. Simon György gazda, piacz-u. 1761. Ifj. Bánki István hentes, péterfia-u. 968. Tikos István gőzmalmi pénztárnok, hatvan-u. 1440. Komlóssy Arthur ügyvéd, hatvan-utca 1438. Léway Ferenc kereskedő, piacz-u. 1814. Kunz József kereskedő, piacz 1769. Hódy Gyula ügyvéd, hatvan-u. 1099. Kassay Sándor jogtanár, péterfia-utca 974. Harsányi Sándor gazda, péterfia-u. 1167. Szedlák József szabó, piacz 2143. Publ. Ernő kir. távirdatiszt, csapó-u. 569. Feischl Károly kereskedő, piacz-u. 1805. Dr. Scheer Benő ügyvéd, piacz-u. 1773. Beczner Frigyes real isk. tanár, péterfia 1773. Káposztás János bizt. hivatalnok, csapó-u. 361. Dr. Hollaender Dezső ügyvéd, piacz-u. 1770. Kapros Gábor takarékpénzt. pénztárnok, piacz

Epen kertjén ment keresztül s a használatlan fészterben világot velt látni. Tűztől tartva gyorsan átment a téren, mely a pusztá fészter kertjétől elválasztá, ott egy alak áll eléje, melyet medvének tartott de oly medve, mely beszélni tud; mert mogorván kérdi tőle, kiscsoda és mit akar. Egy ember fekete szemöldökkel, szájjában pipával, izmos karjai könyökig fedetlenül voltak. Hogy mikép rohant el s mint ért haza, azt Gum asszony maga sem tudja. Azt hitte valami csavargó, ki csak egy éjjel marad ott, de kétségbeesésében azt látta, hogy az maradt, és ő sehoggy sem tudott a felelmen erőt venni, mely első látásakor elfogá. Férje sem jó szemmel nézett ily szomszédra, aajtajakra erősebb zarakat alkalmaztak, — miután falun általában nyitott ajtóközönségesek, mert a falusi nép közmondásilag becűletes. Az ablakablakon is változtattak, úgy az elő mint a hátrészen, előbb szivformájú nyílások voltak rajtok, mint gyakran lehet látni, de a vad kinésztű egyén ki magát Pikenek mondá, még nem volt tizennegy nap szomszédjok, midőn már Gum a nyílásokat becsináltatta s a táblákat újra festette. Mindezt nagyobb biztonsági tekintetből vélték a szomszédok, de a jó Gum asszony soha sem tudott felelmen erőt venni, s Pike értésére is reszkettett.

Az élmény s a valóságos vagy képzel megjelése lord Hartledonnak nem hozott többé szóba, Gum nem szerette a beszédet oly rendkívüli tárgyra vinni. Megreggelizett, aztán egy óráig kis szobájában foglalkozott, aztán felöltötte kabátját, hogy elmenjen. Epen péntek volt Pénteken és szombaton történtek a kereszteslekek, az egyházi rendesen tiz órakor a lelkeshez ment a szükséges jelentéseket megtenni.

(Folyt. köv.)

eddig a
szonyos
mennyi-
ek fel-
előny-
vezete-
li lche-
szi ki-
elenlegi
hanem
szívén
iszerint
tmények
zár-
afahéjak
gubacs,
és szer-
yei, mint
lapátok,
szőrülési
k, építő-
ter, ko-
elés és
kamüve-
rint ere-
z az er-
dolgozó-
eredzeti
és min-
zditására
z az er-
bb ter-
kivéve a
ányokat,
rendezési
rményeit,
b.
t:
m. p.
z.
zetőinket,
ára, hogy
e törté-
omassunk.
orsolva a
főiskolai
erman la-
Pal or-
ula gymn.
bor ügy-
y. fő-
háztulaj-
Ferencz
ef építész,
piacz-u.
ria-u. 968.
hatvan-u.
van-utca
z-u. 1814.
69. Hódy
ay Sámuel
ny Sándor
eszfi szabó,
tatászt, csa-
piacz-u.
z-u. 1773.
terfia 1173.
apó-u. 361.
z-u. 1770.
rnok, piacz
szaszlatlan
artva gyor-
zta fészert
k áll eleje,
edve, mely
li tőle, ki-
ete szemlő-
krajai kö-
kép rohand
szony maga
gó, ki csak
beesésében
sehogyszem
y első látá-
mel nézett
zárakat al-
áljában
falusi nép
lakablakon
a hátrészen,
rajtok, mint
zésű egyén
nem volt tí-
már Gum a
at újra fes-
teintéssel
um asszony
enni, s Pike
képzelt meg-
zatott többé
t oly rend-
t, aztán egy
zán felöl-
pen péntek
tették a ke-
niz tiz órákor
jelentéseket

2148. Dr. Zelizy Dániel orvos, varga-u. 2174. Kerekes Géza kereskedő, csapó-u. 330. Fűvesi Gyula áveges, csapó-u. 401. Varga Ferencz építész, v. u. 2262. Koncz Elek bizt. hivatalnok, hatvan-u. 1446. Ifj. Fodor István koporsógyáros, csapó-u. 340. Kuczik Gábor kereskedő, varga-u. 2196. Szabó Kálmán kereskedő, piacz 1712 Márton Imre ügyvéd, péterfia-u. 971. Rosenfeld Salamon kereskedő, piacz-u. 1916. Póttagok: Harsányi János gazda, hatvan-utca 1560. Veszprényi Kálmán megyei levéltárnok, péterfia-u. 813. Jobbágy István állami hivatalnok, czepléd-u. 42. Nemes Kálmán ügyvéd, várad-u. 2060. Draveczky Mihály, bizt. hivatalnok csapó-u. 551. Zagya Lajos kir. körjegyzői helyettes, v. u. 2226. Pálfi Gábor kereskedő, v. u. 2456. Simonffy István ügyvéd, péterfia-u. 821. Márk Endre ügyvéd, hatvan-utca 1662. Gaál Ferencz kocsigyártó, várad-utca 3472. Nagy Pál gymn. tanár, péterfia-u. 811. Borsányi Viktor gépész várad-utca 2227. sz. a

A bortméről társulat ügyét fessegeti a „Debreczeni”-benjűsmételve Dr. Ozory István. Nincs reá semmi felelni való, mert a társulat testületileg megadta a multkor a kellő választ, mely bizonylan a közönség teljes felvilágosítására szolgált.

Muzeum. Ez is megkapta a maga új-évi ajándékát. Nemzetes Magyar Gábor urtól egy szép bivalyfő, melyre szert tenni oly régóta siker nélkül törekedtem. Passog sem felejtkezett el róla, a ki ezelőtt egy évvel mutogatta itt állatseregletét, ő is küldött Körner Adolf főkapitány urhoz egy amerikai struccot. — Jenői Béla gymnasiumi tanuló egy kis dallospapagályt s egy kis növénygyűjteményt adott, öv. Ónodi Gáborné Szovátról egy borszesze tett foltust, — Tóth Gyula jogász végeztet két darab ásványt a felkaj-völgyből, chloritpalában fészkelő granátot. — Jól esik nekem a buzgó adakozóknak nyilvánosan is köszönetet mondani, mert a közönség pártolása nélkül a semmi pénzalappal nem bíró muzeum, fel sem állhatott volna, gyarapodni sem tudna. Debreczen, 1382. jan. 6. Kovács János m. k. tanár.

A korszolászó helyiség ma már ismét a közönség rendelkezésére áll. A kedvező idő folytán a korszolászó egylet helyiségét igen sokan látogatják.

A Halmi-pár szintársulatunk e kiválóan kedvez tagjai mint halljuk igen előnyös feltételek mellett a jövő idényre a kolozsvári nemzeti színházhoz szerződtek el. — Sajnáljuk e két jeles tehetséget, kiket ösmerve a vidéki színészet erőt igen nehéz lesz pótolni. Ugy halljuk, hogy még többen is elszándékoznak szerződni, azért most a szerződés kötések idején figyelemzetjük sziniazgatókat, hogy a szerződéseknél tekintettel legyen azok iránt, kiket a közönség megkedvelt. Neveket nem sorolunk fel. Derek sziniazgatóknak sokkal jobban ismeri már közönségünk igényeit, semhogy annak követelményeire figyelemzetni kelljen.

A szögöz által szerencsétlenül ki-mult Patakypárt tegnap délután kísérték ki örök nyugalomra. A temetésre óriási közönség jelent meg s a nagy templom már egy órákor délután zsufolásgig megtelt. A temetés igen fényes volt. Nyugodjanak békeben!

Hajótávaszatot tartottak tegnap a guti erdőszegben az erdőszeg néhány vendége. A hajás vadkanra történt és C s u r k a J a n o s ur egy 3 mázsás vadkant lőtt le.

A színházlátogató közönség érdekében ismételve figyelemzetjük az illető hatóságot, hogy intézkedjék, hogy miként ismételve történt, — a támlásszekek bejáróinál senki maradjon állva. A támlásszekek jegyszédőinek hagyassék meg, hogy csakis azokat bocsássák be, kik előhely jeggyel bírnak, és minden jegytulajdonosnak mutattassék meg helye, melyet el kell foglalnia. Szeretjük hinni, hogy ez újabb figyelemzetésünk után meghozatik a kellő intézkedés.

Németh József szinművésznök holnapi jutalomjátékára ismételve felhívjuk a közönség figyelmét. Németh igen sok kellemes estét szerzett közönségünknek, s bizonylan ő érdemli meg első sorban, hogy most megjutalmazassék.

Krecsányi Ignác sziniazgatónk is folyamodott a budai szinkörért azonban miat a fővárosi hírlapokban olvassuk, ő is és B o g y a l a j o s is elutasították, mert a fővárosi általános sziniazgató bizottság a budai szinkör lebontását hozta javaslatba. Hanem tekintve azt, hogy a főváros Duna jobbparti lakossága immár megközelíti a 80,000-et, a szinkör lebontásával csupán az egy kis várszínházra lesz utával, melynek szituációja kedvezőtlen, befogadási képessége csekély, beosztása czelszerűtlen s idegye rövid: a tanács elkergettekné látja az időt arra, hogy Buda részére új állandó színház építését indítványozza társadalmi uton, de a fővárosi hatóság közbenjárása és támogatása mellett, oly helyen, mely a Buda részi területnek lehetőleg központját képezze. Ezen ügyben a közelebbi indítványozást a tanács a közköztudatos bizottságra bízta. A tanács körében már a hely is szóba jött s a fazekastért emlegettek legjobban.

Dr. Várady Antal jogtudor, köz- és váltó-ügyvéd megnyitotta irodáját nagy-uj-utczán 1605. sz. a. (Debreczeni-féle) házában. — Ajánljuk a derek ifjú ügyvédet az ügyes-bajos embereknek.

Sajtóhíba kilgázítás. Szombati számunkban egy sajnálatos sajtóhíba csuszott be, E helyett: „lajtántuli jogállapotok” „tisztántuli jogállapotok” lett a S o r g e r J o z s e f ügyvéd ur cikkének címével szedve, mit is ezenel helyreigazítottunk.

Helyreigazítás. A Fröbel-gyermekkert-egyleti közgyűlésről szóló január 7-ki ér-

tesítésben az egyleti alapító és rendes tagok száma 70-re tétetett, a mi szedési hiba, mert a tagok száma 170, — s így annál inkább sajnálni lehetett, hogy a tagok részvételese folytán az első közgyűlés deczember 7-én épen nem, s a második is csak oly kevés számú érdekeltek jelenlétében tartatott meg.

Hafalozás. A tegnap délután általános részvét mellett örök nyugalomra kísért D r a g o t a Miklósról a következő családi gyászjelentés jelent meg: Dragota Ignác s neje Frindt Anna; gyermekei: Natália, férjezett dr. Major Endréné, Miklós; valamint Dragota Anna, férjezett Novelly Edéné s fia Ede; Dragota Róza, férjezett br. Staudach Adolfné s gyermekei: Dragota Sándor, neje Csorba Tekla, leánya Tekla; több számos rokonok nevében is szomorodott szívvel jelentjük felejtetlen testvérünknek, sógorunknak néhai Vajda-Hunyadi és Felső-Szilvassy DRAGOTA MIKLÓSNAK debreczeni polgár és városi képviselőnek, rövid betegség után életének 49-dik évében, este 9 órákor tüdő-szelhűdés következtében jobblétre szenderült. A boldogultnak földi részei f. hó 8-kán délután 2 ó. fognak, a macsi-pusztá tanyáján, a róm. kath. egyházi szertartás szerint, az örök nyugalomra letétni. Az engesztelő szent mise áldozat pedig f. hó 11-én délelőtt 9 órákor a szent-annai egyházban fog az egék Urának bemutatni. Mely végítességettelre az elhunytak rokonait, barátait és ösmereit, bánatos szívvel meghívjuk. Debreczen, 1882. január hó 7-én.

Kivándorlók. Kassáról jelentik: A kassai rendőrség a Kassán át a mult évben Amerikába kivándoroltakról statisztikát állított össze. E szerint a mult évben Kassán át 864 egyén vándorolt ki Amerikába. Ezek közül 210 lett visszatartóztatva, mert nem volt utlevelük, míg 654 minden akadály nélkül folytathatta útját. Kassáról 44 személy vándorolt ki. Megjegyzni a statisztika, hogy a kivándoroltak száma azonban sokkal nagyobb, mert a rendőrség csak oly egyeneket tartóztatott fel és vizsgált meg, a kik gyanusoknak tüntek fel előtte, ezenkívül pedig igen sokan, különösen az utóbbi időben, a midőn megtudták, hogy a kassai rendőrség éber figyelemmel vizsgál mindenkit, a kassai állomást elkerülték és Aboson útké vasutra, mert itt senki sem figyelt rájuk.

Kiállítás Triesztben. Az osztrák-magyar fatenyésztők, fakereskedők és faiparosok bécsi egylete a kiállítás bizottság felhívása értelmében a fatenyésztés és faipar terményeiből általános kiállítást rendez, mely az osztrák-magyar monarchia egész területére kiterjed. Tudakozódások és bejelentések az egylet irodájában, (Bécs, I. Eschenbachgasse 11.) intézendők.

Rablás az utczán. Párisból írják e hó 6-ikáról. Rendkívüli mérenylet követtek el tegnap a Provence-utczában. Pagés atya, a Szent Lázár testvérek főnöke épen Krausz bankárhoz indult, hogy 35,000 frk papirokat beváltson. A papirokat kezében tartotta egy csomagban, midőn a kapu előtt várakozó kocsiba akart beleülni. — Ekkor két angolul beszélő idegen közeledett arra, — s az egyik elejté botját és aztán lehajolt, hogy fölvegye. Ebben a pillanatban azonban megragadta Pagés atya lábát és leránta a földre, míg a másik a papirokat rejtő csomagot ragadta ki kezéből. Mikor eséséből magához tért, a két rabló már nem volt sehol. A rendőrség mindenfelé nyomozza a furfangos gonosztevőket, de még eddig nem akadhattott rájuk.

A mozgósított 67. Schmerling gyalog-ezred parancsnoksága megkapta a közös hadügyminisztériolt a menetparancsot Dalmátiába. E menetparancs szerint az ezred hetfőn délután 5 órákor indul a budai indóháztól a déli vaspályán Triesztbe. Onnan a Lloyd-társulat hajóival egyenesen Ragusába utazik. A menetparancs pusztán ennyiből áll: további parancsokat Ragusában kap az ezred. Az ezredhez tartozó önkéntesekre nézve semmi intézkedés sem történt; nincsenek kötelezve az elmenetelre, mindamellett eddig már három önként jelentkezett, ki az ezreddel akar indulni, a többiek a fővárosban állomásozó gyalogezredredekhez lesznek szolgáltatással beosztva. A tavaszi kiegészítés szabadságon levő kőzköztanokát behívták azonnal való bevonulásra, ők azonban pótiólag fognak az ezred után indittani.

A mocsárba fagyott. Egy munkás ember borzasztó halálát jelentik a pestmegyei Kiskőrösről; Gáspár Gábor kiskőrösi szürszabó karácsony szombatján a Kalocsa közelemben levő pusztakról, hol kisebb javításokat eszközölt, hazafele vette útját s hogy a szent ünnep este haza erjen, a rövidebb, de rosszabb utat választotta. Csakhamar ráesteledett s a csillagtalan setét éjszakában eltevesztette az utat. Egyszerre egy nagy mocsár állta útját. Embertünk bátran neki vágott, hogy majd keresztül gázolja. Alig ment azonban egy kissé lejjebb, a talaj mind iszaposabb lett s végre egy helyen annyira lesteppedt, hogy nem tudta lábait többé kihuzni. Elkezdett kiabálni, azonban segélykiáltásai elhangzottak, az egész környéken egyetlen egy élő lélek sem volt, aki segítségére sietett volna s az ember borzadva érezte, hogy menthetlenül süllyed lefelé. Az ember másnap, harmadnap sem tért haza. Az eltűntnek családja és rokonai végre aggódva a családfo elmaradását, ennek oka után kutattak, miközben Badosos Pista juhászbojtártól meghalloiták, hogy ő a karácsony előtti napon, midőn este a tanyáról hazafele tért. messziről segélykiáltásokat hallott, de a nagy setétség miat nem tehetett semmit, nem tudta merre induljon. A rokonok a juhásznak e felfedezésére annak kíséretében a megjelölt táj felé siettek és ott találták a szerencsétlen embert az iszapba befagyva, a melyből csak csonttá dermedt jobb

karja meredt ki az égfelé. A hullát kivágták a fagyos földből és beszállították Kiskőrörsre. — **Patti Adeline Rothschild bárónénál.** A Gaulois beszéli e történetket: Emlékeztünk még a Rothschild Adolf báróné által a mult tavaszon adott matinéere, mely a legszebbek egyike volt az évadban. Patti-nak ezen kellett volna utolsó dalát elénekelnie, mielőtt elszállt volna messze tengerekre. Mint jó izlésű hölgy, a báróné nem akarta az énekesnő közönséges és elmaradhatatlan társát (Nicolini-t) meghívni. Jóságosan és előzékenyen, mint mindig, Patti-t a megelőző estén magához kéréte, hogy a zongora hangját s a terem akusztikáját megpróbálja. Ő és férje várták a művésznőt, s mindketten szokott udvariasságukkal fogadták, ezzel akarván feleledtetni a r o p p a n t ó s s z e g e t, melyet a művésznő szívességeért kellett fizetniük. Mivel azonban gondosan kerültek Nicolinek felemlítését a meghívó-jegyen, nem kevésbé voltak meglepetve, őt is Patti-val jönni látván. Ennek dacára hallgattak, mint jól nevelt emberek a rosszalló hallgatásra szorítókván, s ugy tettek, mintha nem is vennék észre jelenlétét. Nicolini azonban képtelen levén elviselni a néma feddést, önteltségében így szólította meg a bárót: „Azt hiszem báró ur — mondá — nem veszi tőlem rossz néven; én mindig kisérni szoktam „kis feleségemet” (petite femme). En nem engedem meg neki, hogy nekülem kijárjon.” A báró hátat fordított a szólónak, s nem válaszolt semmit. Patti rekedt lett és nem énekelte.

A párisi börzéről. Az elmúlt év utolsó napjai egyikén erős szóváltás fejlődött ki a párisi börzén két ismeretes pénzember között, melynek hírtelen következménye az egyik feltől „adott”, a másik feltől „kapott” nyakleves lön. A felfofozott e kellemetlen meglepintéseket bölcse könyvüverüszéggel rakta zsebre, a mi abból is kitünik, hogy egy embernek ki ugyanaz nap bizonyos tartozások kiegyenlítésére szólította föl őt, így felelt: „jőjjen máskor, ma nem adok, ma csak kapok.” — **Megölte a villamosság.** Londonban Salisbury marquis palotájában egy 22 éves szolgát agyonütött a villamosság, mert megérintette a villamos világítás vezető sodronyát. A vizsgálatalnál semmi olyan tünetet nem vettek rajta észre, a minőt a villamütés okozni szokott, s ugy látszott, mintha csak a rendkívüli erős rázkódás következtében halt volna meg; — a rázkódás agyát és idegrendszerét támadta meg — A „British medical Journal” azt j e g y z i m e g e z alkalomból, — hogy e halálmélet lehetne halálbüntetésnek alkalmas; mert a mellett, hogy biztos, teljesen kizárja az embertelen kínzást, a mik az akasztással előfordulnak. Ez eset rendkívül érdekes még azért is, mert ez igazolta, hogy bizonyos mennyiségű villamossággal az embert meg lehet ölni, a nélkül, hogy a holttesten az erőszaknak legcsekélyebb nyoma is látható lenne.

A közönség köréből.

Rögtön ítélő bíróság.

Borzasztó esemény híre hozták H. Vámpörcséről. A tényállás röviden következő: Juhász Szabó József, Rácaai Ferencz és J. Szabó János, elsőnek a ná, Kozma István debreczeni lakos cserei tanyáján bekésségben lakván, közelebb e hó elején K o z m a G á b o r h. vámpörcségi lakos löszerszámai elveszvéen, ez saját fiával, egy községi hajduval meg egy másik czinkostársával azt keresendő, kiment a nagy-cserére s az ott talált Juhász Szabó Józsefet guszba göngyölték Rácaival együtt, a szekérken elést csináltak belőlök s utközben is, de különösen H. V. Percsen a község házában rögtön ítélő bíróság elé állították, mely bíróság következőkéböl alakult: E r ó s s Dániel, elnök; D e á k Sándor s maga K o z m a Gábor tanácsbírák és egy fiatal uri ember jegyző lett, s azonnal hozzá láttak az itelethez, de mennyiben nem voltak még a nevezettek jól összekiszorva, hozzá láttak az ütlegeléshez mindannyian, — s midőn a szerencsétlen gyanuba fogottak eszmeleten kívül voltak, bezárták őket a községi fogdába és ott mintha semmi sem történt volna, titkon őriztették, elannyira, hogy a megkínzottak családtagjait sem eresztették be megnézésükre, nemcsak, hanem egyiknek a leányát, ki megnézni ment, azonnal letartóztaták, a feleséget pedig rutul lehordták, mignem e körülmény elvège e hó 8-án a debreczeni kir. ügyészségnek bejelentették, de már nem találhatják a Szabó Józsefet életben, mivel 7-én virradóra irtózatoss kinok közt meghalt s ott fekszik a községi fogdában. Ez esemény annál különösebb, hogy ez mind a község előjárásos és orvos tudtával történt s dacára annak, a sérelmezettek gyógykezelésben sem részesítettek, csakis most látta jónak Kozma Gábor az egyiket saját házához vitetni. Az elhaltról pedig, mint mondják kiállított egy bizonyítványt, hogy toroklobban halt volna el, holott mint több szemtanu és sérelmezett állítja, az ütlegek következtében halt meg.

Felhívjuk mindezekre a megyei hatóság, de különösen a kir. törvényszék figyelmét s reméljük, hogy ily rögtön ítélő bírósági hatalom gyakorlását teljesítő előjáróság nem úzi tovább basáskodó eljárását.

E közleményert a felelőseget elvállalom.

Ács Gábor.
vámpörcségi lakos.

Közgazdaság.

Kőbányai sertésforgalom 1881-ben. A kőbányai sertésforgalom a mult évben a „Kgazd. Ért.” — adatai szerint a következő volt:

1880 deczember 31-ki állomány, — magyar 55,954 drb. 1881. évben ide szállítottatott magyar 390,710 drb. 446,664 drb. 1880. decz. 31-ki állomány, szerb 2590 drb. 1881. évben ide szállítottatott 113,475 drb. összesen 116,065 db. 1880. deczember 31-ki állomány román 1,926 db. 1881. évben ide szállítottatott 102,119 drb. összesen hozatal 666,774 db, összes elhajtás 613,480 db, marad állomány 54,294 darab

Az elvitt sertések közül Csehországba, Bodenbach és Rutkán át Éjszaknemethonba és Delnemethonba szállítottatott összesen 312,806 drb, köztük 161,936 drb szerbiai és romániai.

SERTÉSZÜZLET.

Az első magy. sertésüzletelő részv. társulat jelentése.)

Budapest-Kőbánya, jan. 8.
A legutóbbi bécsi vásár lanyhaságát a bécsi kereskedők arra akarták felhasználni, hogy az üzlet jó hangulatát megváltoztassák. Ezen szándékuk azonban csütörtököt mondott, mert a nagy kereslet folytán körülbelül 3000 db sertés vonatott el az állományból. Az üzlet tehát emelkedő irányzattal szilárd arak mellett folyt le.

H e t i k ö z e p á r a k : magyar válogatott szedett 280—320 kg. nehéz sertésért 59%—60 kr. 180—280 kg. 58—58½ kr., öreg nehéz sertés 300 kg. felül 57—58 kr.; vidéki sertés 55—56½ kr.; szerémségi —57½ kr.; tranzitban: szerbiai 58—59½ kr.; romániai 56—58 krral fizettetett kilogrammonként.

Eleségárak: Tengeri, bánati 7.15 frt, oláh tengeri 7.15 frt. Árpa 7.60 frt mmásánként. Helybeli állomány: decz. 31-én maradt 60092 db.

Ehez felhajtattott:

Az Alföldről hizott	4205	„
„ makkos	78	„
Erdélyből	—	„
Szerbiából	1746	„
Romániából	1538	„
Szerémségi	—	„
A magyar államvaspályán	238	„
„ makkos	1180	„
A vidékről	—	„
A budai vámon át	264	„
Hajón (szerémi)	—	„

Összes állomány 9247 db. Elhajtattott:

Felső-Magyarországra	441	db
Bécsbe	3099	„
Csehországra	422	„
Bodenbachon át	5308	„
Rutkán	378	„
Del-Nemetszágra	—	„
Budapesti fogyasztásra	2996	„
Kütelkekre	90	„
Kőbányai szalonatermelők	120	„
A m. államvaspályán	—	„

Összes elhajtás 12,854 db. Marad állomány 63,339 db.

A részvénytársaságokból volt 14,337 „ Az egészségügyi és tranzit-szállásokban decz. 31-ről maradt 10900 „ Ehez felhajtattott 2437 „

Összesen 14184 db. Elhajtattott pedig 3858 „ Marad állomány 10,428 db.

és pedig 3516 drb szerb, 6916 db román. Az egészségügyi szemlénel máig 71 drb a fogyasztástól elvonatott.

Zsiradék.

Az üzlet jelentéktelen volt, bár az irányzat szilárd maradt. Városi disznózsír hordóstul 73—73.50 frttal, I. min. táblaszalonna 65—66 frttal, füstölt szalonna 72.50—73 frttal fizetett.

Ki nyert?

— Január 7. —

Budapest.	52	76	77	17	82.
Lincz.	86	28	7	87	83.
Trieszt.	2	27	1	17	87.

Legujabb.

A „Debreczeni Ellenőr” eredeti táviratai. (A Magyar távirati iroda eredeti srgönyel.)
Bécs, január 9. (Érk. d. u. 2 ó.) Mata-novics montenegrói fejedelem titkára azért időz itt, hogy a kormány közvetítésével munitio-t szerezzen Werndl gyárból. Bylaudt Rheidt gróf ismét átvette a hadügyminisztérium vezetését.

Fiume, jan. 9. (Érk. d. u. 2 ó.) A városi képviselőtestület választásánál a szabadelvűek összes jelöltjei megválasztattak.

Budapest, január 9. (Érk. d. u. 2 ó.) A Schmerling-ezred délután 3 órákor indul.

Zágráb, jan. 9. (Érk. d. u. 2 ó.) A hivatalos lap egyik közelebbi száma közölni fogja Voncina kineveztetését cultus főnökké.

DEBRECZENI SZÍNHÁZ

Bérlét. Szünet.
Kedden, január 10-én:
Németh József jutalmára
Daudin György a kijá szott férj.
Vigjáték 3 felv. Molieretől.

A nőgyűlölő.

Vigj. 1 felv.
Felelős szerkesztő: Vörtesi Arnold.
Főmunkatárs: Karozs Vilmos.
Kiadó: Kutasi Imre.

